

Länsstyrelsen
Västerbotten

Övning RadiAC 09

Utvärderingsrapport

Regional kärnkraftsövning 16 och 17 november 2009
i Västerbottens län

Utgiven av
Länsstyrelsen Västerbotten
901 86 UMEÅ
Telefon 090-10 70 00
www.lansstyrelsen.se/vasterbotten
April 2010

Ansvarig utgivare
Ida Johansson, Länsstyrelsen Västerbotten

Redaktör och texter där inget annat anges
Thomas Bengtsson, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Foto
Thomas Bengtsson, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Diarienummer
455-4257-2009

Förord

För att öka länets krishanteringsförmåga genomfördes övning RadiAC 09 i november förra året. Övningen har utvärderats och följs upp. Resultatet kan ni ta del av i denna utvärderingsrapport.

Scenariot för RadiAC 09 var en kärnkraftsolycka. Övningen gav oss tillfälle att pröva och utveckla vår generella förmåga att hantera kriser. Ett antal utvecklingsområden identifierades och dessa beskrivs närmare i rapporten. Erfarenheterna från övningen tar vi med oss in i det fortsatta arbetet med att vidta de åtgärder som behövs för att förbättra beredskapen. Fortsatta satsningar på utbildning och övning är naturligtvis centrala delar. Jag hoppas att utvärderingen ska vara ett stöd för alla som deltog i övningen i arbetet med att vidta de åtgärder inom respektive organisation som behövs för att ytterligare öka den gemensamma krishanteringsförmågan.

Samverkan är ett nyckelord för samhällets krishantering och det är därför glädjande att övningen visar att det i länet finns ett gott samarbete mellan olika aktörer, såväl Västerbottens Regionala råd för krisberedskap och skydd mot olyckor som länets samtliga femton kommuner deltog i övningen. Även de fem övriga länsstyrelserna inom NordSam medverkade i viss utsträckning, vilket är ett direkt resultat av en medveten satsning på ökad samverkan inom krishanteringsområdet i norra Sverige.

Jag vill rikta ett stort tack till alla som medverkat i övningen och utvärderingen och på så sätt bidragit till en stärkt krishanteringsförmåga i Västerbottens län.

Chris Heister
Landshövding Västerbottens län

Förkortningar

ATS	Arméns taktiska stab
CB	Räddningschef i beredskap
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
FSO	Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor
IAEA	Internationella atomenergiorganet
LSO	Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
RL	Räddningsledare
SJV	Jordbruksverket
SLV	Livsmedelverket
SMHI	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
SoS	Socialstyrelsen
SR	Sveriges Radio
SSM	Strålsäkerhetsmyndigheten
STUK	Strålsäkerhetscentralen (Finland)
TiB	Tjänsteman i beredskap
VB	Vakthavande befäl (Försvarmakten)
WIS	Skyddat webbaserat informationssystem
VLL	Västerbottens läns landsting
VMA	Viktigt meddelande till allmänheten

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	1
1 INLEDNING	2
1.1 Bakgrund	2
1.2 Stödresurs från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	2
2 PLANERINGSPROCESSEN	3
2.1 Organisation.....	3
2.2 Beskrivning av planeringsprocessen.....	3
2.3 Dokumentation av planeringsprocessen	4
2.4 Slutsatser och erfarenheter från planeringsprocessen	4
3 BESKRIVNING AV ÖVNINGEN	5
3.1 Larm- och startövningen.....	5
3.2 Seminarieövningen	6
3.3 Utvärderingsseminariet.....	7
3.4 Övningens syfte och mål	7
3.5 Övningsledningsorganisation	7
3.5.1 Övningsledning.....	7
3.5.2 Mentorer/utvärderare	8
3.5.3 Motspel	8
3.6 Scenario	8
3.6.1 Händelseutveckling dag 1 och 2	8
3.6.2 Väderläge.....	9
3.7 Slutsatser och erfarenheter av övningens format	9
4 UTVÄRDERING AV ÖVNINGEN	11
4.1 Metod.....	11
4.2 Övningens ekonomi.....	12
4.3 Taxonomi.....	12
4.4 Utvärdering av övningens huvudmål	12
4.5 Utvärdering av larm- och startövningen	14
4.5.1 Länsstyrelsen Västerbotten	14
4.5.2 Kommunerna	17
4.5.3 Övriga aktörer i regionala rådet	18
4.5.4 Övningsformatet	18
4.6 Utvärdering av seminarieövningen.....	19
4.6.1 Regionala rådets möte.....	19
4.6.2 Aktörernas ansvarsområde.....	19
4.6.3 Grupparbeten	21
4.6.4 Övningsformatet	23
4.7 Utvärderingsseminariet.....	24
4.7.1 Länsstyrelsen	24
4.7.2 Kommunerna	24
4.7.3 Regionala rådet	24
4.8 Larm och startövningen för länen inom NordSam.....	25
4.9 Tematisk utvärdering	26
4.9.1 Larmkedjan.....	26
4.9.2 Samverkan inom kommunen	27
4.9.3 Länsstyrelsens krisledningsorganisation.....	28
5 KOMMANDE ARBETE	30
BILAGA 1	31

Sammanfattning

Som ett led i att öka länets samlade krishanteringsförmåga planerade och genomförde Länsstyrelsen Västerbotten en regional kärnkraftsövning i november 2009. Övningen, RadiAC 09, genomfördes i flera steg. Den första delen hölls den 16 november och var en larm- och startövning som syftade till att pröva delar av Regionala rådets och kommunernas larmrutiner samt initiala åtgärder efter larm. Den andra delen hölls den 17 november och var en seminarieövning som främst vände sig till Regionala rådets aktörer. Övningen följdes upp med ett utvärderingsseminarium den 16 februari 2010.

Det övergripande syftet med övningen var att öka länets samlade krishanteringsförmåga samt att ge deltagande aktörer tillfälle att pröva larm- och uppstartsfas samt belysa rollfördelning och samverkan vid en kärnteknisk olycka.

Det övergripande målet för övningen var att deltagande aktörer skulle ha uppnått:

- *God förmåga* att motta och hantera larm (deltagare i larm- och startövning)
- *God förmåga* att initiera inledande åtgärder mot bakgrund av larmet (deltagare i larm- och startövning)
- *God kännedom* om deltagande organisationers ansvarsområden och förmåga vid kärnteknisk olycka (Regionala rådet)
- *God förmåga* att samverka med deltagande organisationer i syfte att samordna hantering av och information om den rådande situationen (Regionala rådet)

De tre första målen bedöms vara uppfyllda. Det sista målet bedöms vara delvis uppfyllt mest beroende på att övningen endast gav tillfälle att öva delar av målet.

Övningen belyste behovet av att miljöförvaltningen och räddningstjänsten i varje kommun ökar sitt samarbete. Ett utökat samarbete kan innebära att fler personer kan utföra mätningar och att larmkedjan fungerar även utanför normal kontorstid. Länsstyrelsen föreslår att ingången till kommunerna går via räddningstjänstens chef i beredskap (CB), för närvarande fem stycken i länet. Det är sedan upp till varje kommun att organisera den vidare larmningen inom kommunen. När kontakten är etablerad mellan Länsstyrelsen och en kommun utgår CB:s roll som larmmottagare.

Flera kommuner hade inte med räddningstjänsten i övningen. Det var Länsstyrelsens intention att kommunerna själva skulle få bestämma vilka som skulle delta i övningen, och också ansvara för den interna kommunikationen och larmningen inom kommunen. I vissa fall har denna kommunikation varit bristfällig. Det är därför av stor vikt att det vid framtida övningar görs ännu tydligare att övningsinformation ska kommuniceras inom kommunen till alla som är eller kan tänkas bli berörda av övningen.

Regionala rådet är ett forum för samverkan och samordning vid en kris och inte ett beslutande organ. Rådets uppgifter och mandat bör utvecklas och förtydligas.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Som ett led i att öka länets samlade krishanteringsförmåga planerade och genomförde Länsstyrelsen Västerbotten en regional kärnkraftsövning i november 2009. Övningen, RadiAC 09, genomfördes i flera steg. Den första delen hölls den 16 november och var en larm- och startövning¹ som syftade till att pröva delar av Regionala rådets och kommunernas larmrutiner samt initiala åtgärder efter larm. Den andra delen hölls den 17 november och var en seminarieövning² (table top) som främst vände sig till Regionala rådets aktörer. Övningen följdes upp med ett utvärderingsseminarium den 16 februari 2010.

Utgångspunkter för övningsplaneringen var att:

- Länsstyrelsen har ett ansvar att bedriva räddningstjänst, enligt 4 kap. 15 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor, vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning. Kommuner ska delta vid planering av sådan räddningstjänst samt medverka vid övningar, enligt 6 kap. 9 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor.
- Länsstyrelsen ska enligt 54 § Länsstyrelseinstruktionen (2007:825) vara sammanhållande inom sitt geografiska område avseende krisberedskap och bland annat stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet avseende övning.
- Västerbottens Regionala råd för krisberedskap och skydd mot olyckor (Regionala rådet) har tagit fram ett gemensamt styrdokument som anger hur rådet ska samverka under kris. Styrdokumentet anger även att larm, sammankallning och igångsättning av rådet ska övas minst en gång per år.³
- Utvärderingsprocessen skulle löpa parallellt med planeringsprocessen i ett nära samarbete. Ansvarig för utvärderingen var Thomas Bengtsson, MSB.

1.2 Stödresurs från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

I samband med regionala samverkansövningar har Länsstyrelsen möjlighet att erhålla personellt stöd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Inom MSB administreras stödet av övningsenheten vid avdelningen för utbildning, övning och beredskap. Stödet har bestått av resurspersonen Thomas Bengtsson, MSB Sandö som bistått med planering och utvärdering av övningen. Arbetstid har bekostats av MSB. Övriga kostnader till exempel resor, boende och traktamente har Länsstyrelsen bekostat.

¹ Se sidan 36 i KBM:s utbildningsserie 2007:1: *Öva krishantering, Handbok i att planera, genomföra och återkoppla övningar*, Krisberedskapsmyndigheten 2007

² Se sidan 25 f. i KBM:s utbildningsserie 2007:1: *Öva krishantering, Handbok i att planera, genomföra och återkoppla övningar*, Krisberedskapsmyndigheten 2007

³ Samverkan vid kris i Västerbottens län, dnr 450-14185-2008

2 Planeringsprocessen

2.1 Organisation

För att planera övningen bildades en planeringsgrupp bestående av främst företrädare från regionala rådet. Gruppen bestod i huvudsak av följande personer.

Övningsledare: Ida Johansson, Länsstyrelsen

Bitr. övningsledare: Monica Nilsson, Länsstyrelsen

Resursperson: Thomas Bengtsson, MSB

Planeringsgrupp: Elisabeth Berglund Andersson, Länsstyrelsen
Klas-Anders Johansson, Polismyndigheten i Västerbottens län
Kennet Jonsson, Polismyndigheten i Västerbottens län
Jan Bellander, Polismyndigheten i Västerbottens län
Kenth Karlsson, Polismyndigheten i Västerbottens län
Lars Tapani, Umeå Brandförsvär
Noomi Jonsson, Västerbottens läns landsting
Thomas Ulvsand, FOI
Jonas Boson, FOI

I planeringsarbetet har även Margit Fredriksson Wennström från Länsstyrelsen deltagit i egenskap av ansvarig för Länsstyrelsens skyddscentral.

2.2 Beskrivning av planeringsprocessen

Planeringsprocessen inleddes den 23 april 2009 med ett första möte på Länsstyrelsen i Umeå och med videolänk mot MSB Sandö. Därefter har planeringsgruppen haft tre fysiska möten på Länsstyrelsen i Umeå.

Utöver planeringsgruppens möten har planering och förberedelser främst utförts av Länsstyrelsens personal med biträde av MSB:s resursperson.

Bild 1, Delar av planeringsgruppen samlad efter genomförd övning

2.3 Dokumentation av planeringsprocessen

Den dokumentation som tagits fram i planerings- och utvärderingsprocessen framgår av tabell 1. Samtliga dokument är per definition upprättade av Länsstyrelsen, oavsett författare. Utöver dessa dokument har även arbetshandlingar till exempel PM, mötesanteckningar, utvärderingsenkäter och utkast producerats.

Dokument	Målgrupp	Utkom
Övningsbestämmelser version 1 inkl inbjudan till övningen	Aktörer i regionala rådet och samtliga kommuner i Västerbotten	vecka 915
Övningsbestämmelser version 2	Aktörer i regionala rådet och samtliga kommuner i Västerbotten	vecka 926
Övningsbestämmelser slutlig version	Deltagande aktörer, övningsledning, motspel och mentor	vecka 945
Övningsledningsbestämmelser inkl utvärderingsbestämmelser	Övningsledning, motspel och mentor	vecka 946
Sambandskatalog	Övade aktörer	vecka 946
Scenarion och inspelslista	Övningsledning, motspel och mentor	vecka 947
Utvärderingsrapport, remiss	Deltagande aktörer, övningsledning, motspel och mentor	vecka 002
Utvärderingsrapport slutlig version	Deltagande aktörer, övningsledning, motspel och mentor	vecka 0014

Tabell 1, Översikt av övningsdokumentation

2.4 Slutsatser och erfarenheter från planeringsprocessen

Sambandskatalogen upprättades efter att samtliga aktörer svarat på begäran om kontaktuppgifter. Katalogen gavs ut i slutet på vecka 46 för att vara så uppdaterad så möjligt. Trots detta ändrades kontaktuppgifter efter det att katalogen gavs ut. Vid kommande övningar bör sambandskatalogen gå ut på remiss en vecka innan övningen för att samtliga aktörer ska få chans att korrigera sina kontaktuppgifter.

När en regional samverkansövning arrangeras i ett län är detta ett bra tillfälle för länets samtliga aktörer att öva. Vid övning RadiAC 09 deltog länets samtliga kommuner i larm- och startövningen. Från Regionala rådet deltog samtliga aktörer i larmdelen av övningen och alla utom tre i uppstartsövningen som för rådets del hölls i samband med seminarieövningen dag två. Såväl kommunerna som Regionala rådet hade möjlighet att utöver deltagandet i övningen som arrangerades av Länsstyrelsen öva sina organisationer ytterligare. Endast en kommun tog tillvara denna möjlighet. Det bör dock nämnas att intentioner till ett mer omfattande övningsdeltagande fanns hos fler aktörer men möjligheterna att genomföra detta begränsades dels av den pågående influensan och dels av ett ministermöte.

3 Beskrivning av övningen

3.1 Larm- och startövningen

I larm- och startövningen deltog förutom Länsstyrelsen länets samtliga femton kommuner. Dessutom larmades Länsstyrelsens TiB vid de resterande fem nordliga länen. Deltagare från Regionala rådet deltog i begränsad omfattning genom att få larm och en kallelse till mötet den 17 november. Deltagande myndigheter, med en bedömd övningsnumerär, framgår av tabell 2.

Myndighet	Funktion	Bedömt antal övade
Bjurholms kommun	Miljö och hälsa	2
Dorotea kommun	Miljö och hälsa	1
Lycksele kommun	Miljö och hälsa	1
Länsstyrelsen Västerbotten	TiB, Krisledningsgruppen samt delar av krisledningsstaben inklusive skyddscentralen	25
Länsstyrelser inom NordSam	Larm till TiB	6
Malå kommun	Miljö och hälsa samt räddningstjänsten	4
Nordmalings kommun	Miljö och hälsa	2
Norsjö kommun	Miljö och hälsa	1
Regionala rådet	Larm till samtliga deltagare	10
Robertsfors kommun	Miljö och hälsa	2
Skellefteå kommun	Räddningstjänsten samt miljökontoret	10
Sorsele kommun	Miljö och hälsa samt räddningstjänsten	4
SOS Alarm AB	SOS-operatör	1
Storumans kommun	Miljö och hälsa	5
Umeå kommun	Samhällsbyggnadskontoret, Miljö- och hälsoskydd samt Brandförsvaret och säkerhet	3
Vilhelmina kommun	Miljö och hälsa	2
Vindelns kommun	Miljö och hälsa	1
Vännäs kommun	Miljö och hälsa	2
Åsele kommun	Miljö och hälsa	2
	Summa	84

Tabell 2, Förteckning över deltagande aktörer vid larm- och startövningen

Övningen inleddes klockan 11:30 med att SSM larmade Länsstyrelsens TiB genom ett fax. TiB:en sammankallade därefter krisledningsgruppen för att uppdatera dessa om läget samt få beslut om att sammankalla krisledningsstaben. Skyddscentralens personal larmades tidigt för att påbörja sin verksamhet. En begäran skickades ut till

länets samtliga kommuner om att påbörja strålmätning på närmaste mät punkt samt på räddningsstationen. Kommunerna utförde mätningarna och skickade in resultatet till Länsstyrelsen som bearbetade och analyserade mätvärdena. Under eftermiddagen fattades även beslut om att sammankalla Regionala rådet för ett första sammanträde klockan 15:00. Av övnings tekniska skäl genomfördes mötet dagen efter, eftersom rådet redan bjudits in att medverka vid seminarieövningen.

Övningen avbröts klockan 15:40 varvid övningsledningen flyttade fram övnings tiden till klockan 07:30 dagen därpå. Övningsdeltagarna delgavs då att ett haveri vid kärnkraftverket i Olkiluoto ägde rum klockan 22:00 dag 1 och att ett radioaktivt moln drev in över Västerbotten under natten. Skyddscentralen delgavs fiktiva mätvärden från klockan 07:00 dag 2. Dessa mätvärden skulle utgöra underlag för presentationen vid Regionala rådets möte. Övningsdagen avslutades med en genomgång för Länsstyrelsens personal.

3.2 Seminarieövningen

Seminarieövningen inleddes med att Regionala rådet mot bakgrund av scenariot höll sitt första möte enligt checklistan i styrdokumentet⁴ under cirka en timme. Mötet anfördes av ordförande Chris Heister. Utöver landshövdingen bestod representationen av tolv personer från följande aktörer.

- Försvarsmakten, SäkSam Boden
- Länsstyrelsen Västerbotten
- Polismyndigheten i Västerbottens län
- Regionförbundet Västerbotten
- SOS Alarm AB
- Sveriges Radio Västerbotten
- Västerbottens läns landsting
- Västerbottens presumtiva räddningsledare vid kärnteknisk olycka

Bild 2, Regionala rådets ordförande Chris Heister. I bakgrunden syns övningsledaren Ida Johansson

Efter Regionala rådets möte fortsatte seminarieövningen med föreläsningar varvat med grupparbeten. Vid grupparbeten delades de cirka 50 deltagarna in i sex grupper. Efter lunch var några deltagare tvingade att avvika varvid gruppantalet reducerades till fem. Programmet såg ut enligt följande.

- *Ansvar och rollfördelning.* Föreläsning av Stig Husin från SSM samt efterföljande grupparbete med redovisning.
- *Konsekvenser i länet.* Föreläsning av Tomas Ulvsand från FOI samt efterföljande grupparbete med kort redovisning.
- *Utvärdering och förslag på åtgärder för att nå en förbättrad kärnkraftsberedskap i länet.* Individuell enkät samt gruppdiskussioner.

⁴ Samverkan vid kris i Västerbottens län, dnr 450-14185-2008

3.3 Utvärderingsseminariet

Den 16 februari 2010 hölls ett utvärderingsseminarie på Länsstyrelsen i Umeå. Dagen var indelad i tre delar med olika fokus och olika målgrupper enligt följande.

- Pass 1 Länsstyrelsens personal, presumtiva räddningsledare och SOS Alarm, 18 deltagare.
- Pass 2 Representanter från kommunernas miljö och hälsa, räddningstjänst, beredskapssamordnare samt personal från länsstyrelsen, 24 deltagare. 8 kommuner var representerade.
- Pass 3 Regionala rådet (5 aktörer representerade) samt länsstyrelsens personal, 12 deltagare.

Syftet med seminarierna var att utvärdera övningens övergripande mål samt diskutera frågeställningar hämtade från utvärderingsenkäter.

3.4 Övningens syfte och mål

Det övergripande syftet med övningen var att öka länets samlade krishanteringsförmåga samt att ge deltagande aktörer tillfälle att pröva larm- och uppstartsfas samt belysa rollfördelning och samverkan vid en kärnteknisk olycka.

Det övergripande målet för övningen var att deltagande aktörer skulle ha uppnått:

- *God förmåga* att motta och hantera larm (deltagare i larm- och startövning)
- *God förmåga* att initiera inledande åtgärder mot bakgrund av larmet (deltagare i larm- och startövning)
- *God kännedom* om deltagande organisationers ansvarsområden och förmåga vid kärnteknisk olycka (Regionala rådet)
- *God förmåga* att samverka med deltagande organisationer i syfte att samordna hantering av och information om den rådande situationen (Regionala rådet)

3.5 Övningsledningsorganisation

För att driva övningen krävdes en begränsad övningsledningsorganisation. Under larm- och startövningen var cirka tio funktionärer aktiva för att se till att åttiotalet övningsdeltagare fick en bra övning.

3.5.1 Övningsledning

Övningsledningen under larm- och startövningen bestod av Ida Johansson och Thomas Bengtsson. Ida befann sig under hela övningen på Länsstyrelsen. Thomas hade förmånen att besöka Vännäs kommun och följa en kommunal mätning av bakgrundsstrålningen.

Under seminarieövningen var Ida Johansson övningsledare, Thomas Bengtsson var moderator och Monica Nilsson svarade för den skriftliga dokumentationen av övningen.

3.5.2 Mentorer/utvärderare

Länsstyrelsen hade två stycken utvärderare/mentorer under larm- och startövningen. Karin Börjesson från Länsstyrelsen i Norrbotten följde och utvärderade krisledningsgruppen och stabsledningen. Margit Fredriksson Wennström följde, utvärderade och stöttade arbetet i skyddscentralen.

3.5.3 Motspel

Ett litet motspel fanns i en lokal på Länsstyrelsen. Två aktörer deltog också på distans. Syftet med motspelet var att svara upp för de aktörer som inte deltog i övningen men som kunde antas bli kontaktade av de övade. En inspelslista fanns med ett fåtal inspel som skulle göras under övningen, främst till de övade på Länsstyrelsen. Personalen i motspelet bestod av:

- Monica Nilsson, Länsstyrelsen
- Stellan Hallberg, Länsstyrelsen
- Tomas Ulvsand, FOI
- Jonas Boson, FOI
- Stig Husin, SSM (tillgänglig på telefon)
- Rickard Olsson, MSB (ordinarie TiB på ordinarie ledningsplats)

Bild 3, Motspelet uppdaterar sig på lägesbilden

3.6 Scenario

Scenariot togs fram av FOI och var baserat på en vädersituation som har inträffat i verkligheten. Tidsmässigt förlades händelsen till växtperioden sommaren 2010 för att konsekvenserna skulle bli större än om det inträffat i realtid.

3.6.1 Händelseutveckling dag 1 och 2

Under förmiddagen måndagen den 21 juni 2010 har Strålsäkerhetscentralen (STUK) i Finland en underhandskontakt med Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och meddelar att en av reaktorerna i Olkiluoto haft driftstörningar. Det kunde inte uteslutas att störningarna kunde utvecklas till ett haveri med risk för utsläpp av radioaktiva ämnen. Detta föranledde SSM att larma Länsstyrelsen via fax klockan 11:30.

Klockan 14:30 kom ett nytt meddelande från SSM där det framgick att situationen i kärnkraftverket hade förvärrats, samt att spridningsprognosen visade att skulle bli ett nedfall i Västerbotten vid ett faktiskt utsläpp. Situationen förvärrades och 22:00 skedde ett haveri med utsläpp av radioaktivitet som följde.

Finland larmade det Internationella atomenergiorganet i Wien (IAEA) enligt de internationella avtal som finns och Sveriges kontaktpunkt SMHI fick larmet och larmade beredskapsorganisationen i Sverige via SOS Alarm. Vid en skarp händelse skulle Finland underrätta Sverige och SSM direkt på grund av ett bilateralt avtal om tidig varning.

Omkring klockan 06:00 den 22 juni 2010, 8 timmar efter utsläppets start, kom ett radioaktivt moln in över södra Västerbottenskusten. Även norra delen av Ångermanlands kust berördes. Under dagen rörde sig sedan molnet i nordvästlig riktning över länet. Hela länet drabbades av en torrdeponerad beläggning. Områden söder om Umeälven drabbades hårdare än områden på den norra sidan.

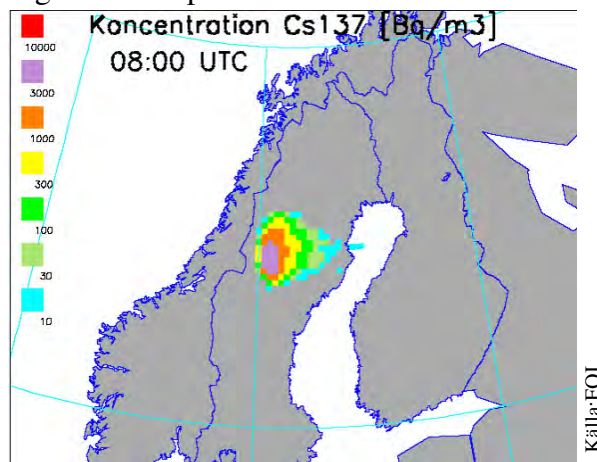

Bild 4, Bild som visar koncentrationen av Cs 137 över Västerbotten tisdagen den 22 juni klockan 1000 svensk sommartid.

Förhöjda strålningsvärden fanns i Nordmaling från ca 07:00. Det var Storuman och Sorsele som sist rapporterade förhöjda värden, ca klockan 11:00.

3.6.2 Väderläge

Det blåste en sydostlig vind över västra Finland och norra Sverige, vindhastigheten var 9 – 10 m/s. Prognosen för det närmaste dygnet var att vinden fortsätter att blåsa på samma sätt. Senare under perioden kunde en förändring av vindriktningen ske. Det var liten risk för regn. Temperaturen varierade mellan 10 och 18 grader beroende på tidpunkt på dygnet.

3.7 Slutsatser och erfarenheter av övningens format

Under larm- och startövningen visade det sig att en del av de övade på Länsstyrelsen inte hade uppmärksammat att scenariot utspelades under spelad tid i juni 2010. Efter en kort diskussion i övningsledningen uppmärksammades de övade på detta. Vid denna övning hade årstiden en begränsad betydelse men till kommande övningar måste tidpunkten tydligare framgå i samtliga dokumentation samt i övningsförutsättningarna som kommuniceras med de övade.

Flera kommuner hade inte med räddningstjänsten i övningen. Räddningstjänstkompetens har funnits i planeringsgruppen men all kommunikation med kommunerna i planeringsprocessen har förts med den kontaktperson som respektive kommun utsett, och som i de allra flesta fall tillhört kommunens miljösidea. Det var Länsstyrelsens intention att kommunerna själva skulle få bestämma vilka som skulle delta i övningen, och också ansvara för den interna kommunikationen och larmningen inom kommunen. I vissa fall har denna kommunikation varit bristfällig. Det är därför av stor vikt att det vid framtida

övningar görs ännu tydligare att övningsinformation ska kommuniceras inom kommunen till alla som är eller kan tänkas bli berörda av övningen.

Övningen genomfördes under två dagar och i två steg. Detta medförde att övningen blev både prövande, under larm- och startövningen samt lärande, under seminariedagen. Den tvådelade övningen medförde också att fler målgrupper kunde delta i övningen, med samma scenario. Larmövningen för Länsstyrelserna inom NordSam är också ett positivt exempel på att fler aktörer kan dra nytta av den övningsplanering som sker inför en regional samverkansövning.

4 Utvärdering av övningen

4.1 Metod

Följande indata används för att få en rättvis utvärdering av övningen.

- Enkät för kommunala deltagare i larm- och startövningen
- Enkät för Länsstyrelsens deltagare i larm- och startövningen
- Enkät för deltagare vid seminarieövningen
- Utvärderingsprotokoll från Länsstyrelsens mentor
- Dokumentation från larm- och startövningen i form av dagböcker och loggar
- Dokumentation från seminarieövningen
- Gruppvisa utvärderingsdiskussioner i samband med seminarieövningen
- Utvärderingsseminarium den 16 februari 2010

Direkt efter larm- och startövningen den 16 november hölls ett reflektionsmöte på Länsstyrelsen. Deltagare på mötet var övad personal från Länsstyrelsen, motspelet samt övningsledningen. Mötet syftade till att alla skulle få möjlighet att få en uppdaterad bild av händelseförloppet samt delge egna erfarenheter från övningen. Mötet avslutades med att deltagarna gavs möjlighet att fylla i en utvärderingsenkät. 14 enkätsvar lämnades in vilket innebär en svarsfrekvens på cirka 56 procent.

Bild 5, Länsstyrelsens personal samlad för reflektion efter larm och startövningen

Enkäten för kommunala deltagare i larm- och startövningen skickades ut till samtliga kommunala e-postadresser som fanns med i sambandskatalogen, direkt efter övningen. Svar har inkommit från samtliga 15 kommuner vilket innebär en svarsfrekvens på 100 procent.

Utvärderingen av Länsstyrelsens måluppfyllnad grundar sig på texter från mentorerna. Bedömningen av kommunernas måluppfyllnad bygger på dagboksnoteringar samt kommunernas utvärderingsenkät. Övrig utvärdering bygger på enkäter och dokumentation.

Utvärderingen av seminarieövningen bygger på dokumentation från grupparbeten samt Regionala rådets möte. I slutet på dagen delades en enkät ut till deltagarna. 29 svar lämnades in vilket innebär en svarsfrekvens på cirka 58 procent.

Utvärderingsrapporten gick på remiss till samtliga aktörer och till planeringsgruppen med en svarstid på tre veckor. Sju aktörer tog tillfället i akt och lämnade synpunkter på innehållet vilket har beaktats i slutversionen.

Utvärderingen av övningens övergripande mål är gjorda av Länsstyrelsen men bygger på diskussioner vid utvärderingsseminariet kombinerat med utvärdering av enskilda delmål.

4.2 Övningens ekonomi

Att driva en samverkansövning kostar både pengar och personella resurser. Grundförutsättningen är att varje aktör står för sina egna kostnader samt är beredd att bidra till gemensamma kostnader.

Respektive aktörs kostnader kan inte redovisas, men Länsstyrelsen har bidragit med cirka 400 timmar i planeringsarbetet liksom MSB med cirka 180 timmar. Gemensamma kostnader uppgår till cirka 83 000 kronor.

4.3 Taxonomi

Den för övningen gemensamma taxonomin syftade till att underlätta både framtagandet av mål och utvärderingen mot dessa. Vid målformulering har använts de tre nivåerna *grundläggande, god och mycket god*. Vid utvärderingen tillkommer en *bristande* nivå, för mål som inte är godkända. Till de mål som inte var tidsatta togs indikatorer fram för att hjälpa utvärderaren att bedöma måluppfyllnaden.

Individnivå		Organisationsnivå
Teoretiska Kunskaper	Praktisk Färdighet	Förmåga
Mycket goda kunskaper	Mycket god färdighet	Mycket god förmåga
Goda kunskaper	God färdighet	God förmåga
Grundläggande kunskaper	Grundläggande färdighet	Grundläggande förmåga
-----	-----	-----
Bristande kunskaper	Bristande färdighet	Bristande förmåga

Tabell 3, Övningens taxonomi

4.4 Utvärdering av övningens huvudmål

Det övergripande målet för övningen var att deltagande aktörer skulle ha uppnått:

God förmåga att motta och hantera larm (deltagare i larm- och startövning)

Målet gäller för den aktuella övningsdagen men vid ett djupare resonemang kan målet delas upp i två delar. En del gäller om en händelse inträffar under normal kontorstid och en annan del gäller för övrig tid inklusive storhelger som till exempel midsommarafton.

Länsstyrelsen har en organisation med tjänsteman i beredskap som har beredskap 24/7⁵. Personerna som innehar befattningen TiB är utbildade och övar regelbundet. Rutiner för larmmottagning samt checklistor och åtgärdsplaner finns upprättade. Kommunerna har oftast en god förmåga att ta emot ett larm under kontorstid och

⁵ Benämning för 24 timmar om dygnet och 7 dagar i veckan, det vill säga ständigt beredskap

förmedla det till rätt befattningshavare. Utanför kontorstid är förmågan i princip obefintlig, förutom räddningstjänstens beredskap. Diskussioner har förts om att larm till en kommun ska gå via räddningstjänsten för att förmågan ska vara god dygnet runt. Resonemanget redovisas under punkten 4.7. Då målet enbart gällde tidpunkten för övningen *bedöms målet dock vara uppfyllt.*

God förmåga att initiera inledande åtgärder mot bakgrund av larmet (deltagare i larm- och startövning)

Samma resonemang kan föras som vid föregående mål. Skillnaden är stor om larmet kommer under kontorstid eller utanför kontorstid. Även i detta fall bör kommunerna utöka sitt samarbete med räddningstjänsten för att öka möjligheten att utföra strålmätning. Förutom att mäta och rapportera mätvärden till Länsstyrelsen ingår även att rapportera till kommunledningen att kommunen fått en begäran om mätning samt att mätningen är utförd. Då målet enbart gällde tidpunkten för övningen *bedöms målet dock vara uppfyllt.*

Goda kunskaper om deltagande organisationers ansvarsområden och förmåga vid kärnteknisk olycka (Regionala rådet)

Efter Regionala rådets möte presenterade samtliga aktörer sin organisation, ansvarsområde och förmågor i samband med en kärnteknisk olycka. Presentationerna återges även i denna rapport under punkten 4.6.2. Utvärderingsenkäten efter seminarieövningen gör även gällande att 86 procent av deltagarna fått en ökad kunskap om ansvar och rollfördelning vid ett utsläpp från en kärnteknisk anläggning. *Målet bedöms därför vara uppfyllt.*

God förmåga att samverka med deltagande organisationer i syfte att samordna hantering av och information om den rådande situationen (Regionala rådet)

Målet bör delas upp i två delar. Den ena delen handlar om att samordna hanteringen av själva situationen och den andra om samordning av information med anledning av händelsen. Övningen gav inget tillfälle till att öva hanteringsfrågorna varvid den delen av målet inte är prövad. Regionala rådet tog ett antal beslut som skulle medföra en samordning av informationen kring händelsen. Bland annat skulle rådet gå ut med ett gemensamt pressmeddelande, upprätta ett särskilt informationsnummer, använda Länsstyrelsens webb för gemensam regional krisinformation med länkar till nationella sidor samt hålla en gemensam presskonferens. Vid en samlad bedömning *bedöms målet vara delvis uppfyllt.*

4.5 Utvärdering av larm- och startövningen

4.5.1 Länsstyrelsen Västerbotten

Syftet med Länsstyrelsens deltagande i larm- och startövningen var att pröva Länsstyrelsens rutiner samt få fram underlag för en revidering av delplan för hantering av kärnteknisk olycka⁶ avseende larm- och uppstartsfas.

Tjänsteman i beredskap (TiB) ska kvittera larmet till SOS Alarm inom 10 minuter.

Larmet kom klockan 12:10 till TiB som kvitterade larmet inom 10 minuter och motringde till SOS Alarm. TiB efterfrågade instruktioner och det uppstod oklarheter angående ett inkommet fax som skulle ha skickats.

TiB kontrollerade eventuellt tillkommande information i form av fax klockan 12:15. TiB sökte även chefen för krisledningsgruppen och mötte denne klockan 12:30 för diskussion om åtgärder. Stabschefen anslöt till mötet. Beslut fattades om att TiB skulle kvarstå i tjänst. TiB skickade ut e-post med kallelse till mätorganisationen vid Länsstyrelsen. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Bild 6, Länsstyrelsens TiB Gunnar Önevall tar emot larmfaxet från SSM

Länsstyrelsen ska ha en god förmåga att leda det kommunala strålmättningsarbetet.

Med god förmåga menas att personalen i skyddscentralen nyttjar och följer checklistan⁷.

Enligt checklista ska skyddscentralen inleda sitt arbete med att etablera kontakt med SSM för att därefter inhämta aktuell väderlek med prognoser från SMHI. Därefter ska begäran sändas ut till samtliga kommuner att påbörja bakgrundsstrålmätning på samtliga sina mätpunkter. (Vid denna övning skulle mätning endast utföras på närmaste mätpunkt samt på brand/räddningsstationen) När mätresultatet kommer in ska värdena matas in i SSM:s databas via Internet. Vidare ska skyddscentralen följa händelseutvecklingen vid olyckan/nödläget för att kunna hålla krisledningsstaben uppdaterad. Checklistan följdes varvid *målet bedöms som uppfyllt.*

⁶ Länsstyrelsens krishanteringsplan vid svåra påfrestningar i fred och vid höjd beredskap, Delplan kärnteknisk olycka, fastställd 2005-06-01

⁷ Checklista för Skyddscentralen vid kärnteknisk olycka, internt arbetsdokument för Länsstyrelsen

Krisledningsstaben ska kunna påbörja arbete 30 minuter efter beslut om igångsättning

Efter en inledande diskussion mellan chefen för krisledningsgruppen, Stabschefen och TiB kallades krisledningsstaben samman till ett möte klockan 12:50. Vid detta möte beslutades att

- Kalla in mätorganisationen
- Information ut till kommunerna om att inleda mätning
- Dokumentera i WIS – ansvarig person utsågs
- Kalla in räddningsledare för eventuellt övertagande (räddningstjänstbegreppet diskuteras dock inte närmare)

Diskussion om hantering av media och allmänhet, pressmeddelande förbereddes. Länsledningen informerades. Diskussion fördes även om hur läget såg ut i andra angränsande län.

Stabschefen ansvarade för skyddscentralen och kallade också till sig länsveterinärerna för att informera om läget. Vid kommande möten diskuterades de stora frågorna om rekommendationer för djur-hållning och hur allmänheten ska informeras samt när och hur man ska möta pressen. Diskussion fördes även angående inkallningen av Regionala rådet.

Bild 7, Håkan Törnström diskuterar den uppkomna situationen med Curt Hörnqvist och Christer Papmehl

Initialt fanns en miss i arbetet angående vilken årstid det var som gäller för scenariot. Gruppen utgick från att det var november och att de flesta djuren var inomhus, vilket senare visade sig vara felaktigt.

Viss förvirring rådde kring hur media skulle hanteras och vad man kan och inte kan säga till allmänheten och vad det egentligen är som Länsstyrelsen ska informera om och när man i så fall kan göra detta. Sent kom man på tanken att detta behövde stämmas av med SSM och även andra län.

Länsstyrelsen kom igång med arbetet inom angiven tidsram varvid *målet bedöms vara uppnått.*

Krisledningsgruppen ska ha en god förmåga att fatta erforderliga beslut.

För att kunna värdera måluppfyllanden användes följande indikatorer som skulle uppfyllas för att nå nivån god förmåga.

- Beslut om anpassad organisation inom 30 min efter TiB:s första kontakt
- Beslut om att kalla eller inte kalla Regionala rådet till möte (av övningstekniska skäl ska kallelse av rådet ske senast 15:00)
- Beslut om att kalla in experter t.ex. från FOI
- Beslut och åtgärder ska dokumenteras
- Att räddningstjänstbegreppet diskuteras
- Beslut om att använda eller inte använda WIS för informationsdelning

Krisledningsgruppen fattade beslut men kanske skulle man ha låtit vissa diskussioner ta lite mera tid. Det saknades deltagande från krisberedskapsfunktionen som kunde påminna om saker att ta hänsyn till innan man fattade beslut. Till exempel gick det fort i diskussionen om att kalla in Regionala rådet, när hade man behov av dessa? Och till när ville man träffa dem?

Hantering av media är ett annat beslut som gick lite fort och även godkännande av pressmeddelanden orsakade viss förbryllning. Länsveterinärernas deltagande var väsentligt. Beslut fattades även att ta in expertstöd från FOI vilket var positivt.

Eventuellt kunde man ha haft stöd av en fast agenda med utgångspunkter att hålla sig till för att inte missa något. En rekapitulation av vad som hänt sedan sist saknas när nya möten inleds, något som är viktigt för att alla ska ha samma bild av vad som händer.

Krisledningsgruppen har en grundläggande förmåga att fatta erforderliga beslut varvid *målet inte bedöms som uppfyllt.*

Sammanfattande omdöme om Länsstyrelsen

Som vanligt är det svårt med hanteringen av information. Här hade behövts ytterligare diskussioner om Länsstyrelsens roll och förhållande till andra parter. Man borde ha tagit nationella kontakter och stämt av innan man går ut och informerar för att uppnå samordning, vilket ju är länsstyrelsens uppgift.

Eventuellt hade man även initialt kunnat ha en diskussion om vad som var Länsstyrelsens roll i detta skede och vad det i sin tur ställde för krav på organisationen i form av arbete, förberedelser och beslut. Då hade även alla i gruppen kunnat vara i samma "läge".

Det var långt mellan Krisledningsgruppen och skyddscentralen. Detta kanske inte spelade så stor roll men det kändes som om det var längre avstånd än nödvändigt och detta ledde också till mycket springande fram och tillbaka.

4.5.2 Kommunerna

Västerbottens samtliga femton kommuner deltog i larm- och startövningen. Kommunerna själva fick bestämma vem i kommunen som skulle ta emot larmet. Syftet med kommunernas deltagande i larm- och startövningen var att klarlägga larmvägar och rutiner vid Länsstyrelsens begäran om mätning av bakgrundsstrålningen samt utgöra underlag för förändringar i dessa.

Rätt befattningshavare (den som faktiskt skulle utföra mätningen) ska kvittera begäran om mätning till Länsstyrelsen inom 60 minuter från det att Länsstyrelsen skickat begäran.

Enligt Länsstyrelsens dagbok i WIS skickades begäran om mätning av bakgrundsstrålningen ut till kommunerna via fax och e-post klockan 13:15. Enligt en annan dagboksnotering har samtliga kommuner utom en kvitterat inom en timme att begäran är mottagen. I kommunernas utvärderingsenkät har angivits att larmet kommit

in mellan klockan 12:55 och 13:28. Tidsdifferensen kan inte förklaras på annat sätt än felskrivning i Länsstyrelsens dagbok eller tiden mellan utskrift och faxning. Flertalet kommuner poängterar också avsaknaden av beredskap under icke kontorstid samt att larmet borde komma in via mobiltelefon då flertalet befattningshavare regelbundet är ute på tjänsteförrättning. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Rätt befattningshavare skulle utföra mätning av bakgrundsstrålning på närmaste mätpunkt samt på brand-/räddningsstationen och rapportera detta till Länsstyrelsen inom 3 timmar från det att Länsstyrelsen skickat begäran.

Kommunerna påbörjade mätningen i snitt 50 minuter efter att begäran kommit från Länsstyrelsen. Flertalet kommuner påbörjar mätningen redan inom 30 minuter. En kommun dröjer hela 3 timmar innan mätningen påbörjas men har i efterhand givit en acceptabel förklaring till dröjsmålet. Tiden mellan mätningen påbörjas och resultatet rapporteras in till Länsstyrelsen är i snitt 42 minuter. En kommun har rapporterat in resultatet mer än 3 timmar efter Länsstyrelsens begäran.

10 kommuner har rapporterat in mätvärde från både närmsta mätpunkt och från brandstationen. Övriga 5 kommuner har endast rapporterat in mätvärde från närmsta mätpunkt.

Bild 8, Strålmätning i Vännäs kommun under noggrann ledning av miljö- och hälsoskyddschefen Thage Aronsson

Bild 9, Personal i Länsstyrelsens skyddscentral tar emot mätresultat från kommunerna och matar in värdena i SSM:s databas

Huvuddelen av alla mätningar har utförts av kommunens miljöfunktion. I 3 kommuner har kommunens räddningstjänst medverkat i strålmätningen. Vid en samlad bedömning är *målet uppfyllt* för 10 kommuner medan *målet endast är delvis uppfyllt* för 5 kommuner.

4.5.3 Övriga aktörer i regionala rådet

*Den som kallas till regionala rådet ska ha en god färdighet att agera enligt styrdokumentet*⁸.

För att kunna värdera måluppfyllanden användes följande indikatorer som skulle uppfyllas för att nå nivån god färdighet.

- Larmet kvitteras till SOS Alarm inom 1 timme.
- Medlemmar i rådet som inte kan närvara vid mötet meddelar detta till Länsstyrelsens TiB inom 2 timmar.

Enligt SOS Alarms dokumentation har samtliga aktörer i Regionala rådet kvitterat larmet inom den angivna timmen. Av de tre aktörer (Kustbevakningen, LFV och Sjöfartsverket) som inte deltog i rådets möte meddelade två detta till Länsstyrelsens TiB inom angiven tid. Det bör noteras att alla tre aktörerna i ett tidigare skede meddelat att de inte avsåg att delta i seminariet. Vid en samlad bedömning får *målet anses uppfyllt*.

Av de aktörer i regionala rådet som svarat på utvärderingsenkäten efter seminarieövningen ansåg 18 procent att kallelsen och larmningen till mötet var *mycket bra*, 36 procent ansåg att den var *ganska bra*, 18 procent att den var *acceptabel* medan 27 procent ansåg att den var *mindre bra*. Möjlighet att kvittera larmet via SMS är efterfrågat. Enligt muntlig information från SOS Alarm AB är detta under utveckling och kommer att införas på sikt. Försvarmakten larmades via VB ATS som kontaktade Länsstyrelsens TiB. Dock visste inte VB ATS att larmet skulle vidarebefordras till SäkSam i Boden som därför aldrig nåddes av larmet. Försvarmakten bör se över sina rutiner för hur olika typer av larm till en central larmmottagare ska förmedlas inom den egna organisationen.

4.5.4 Övningsformatet

Av Länsstyrelsens personal ansåg 35 procent att övningens helhetsintryck var *mycket bra* och 57 procent ansåg att helhetsintrycket var *ganska bra*. Flera personer efterlyser oannonserade korta övningar för krisledningsorganisationen. 64 procent anger dessutom att det är *mycket viktigt* att delta i övningar. 85 procent anser att de i *tillräcklig omfattning* varit förberedd för att kunna arbeta i sin befattning under övningen.

Helhetsintrycket av kommunernas övning var något lägre. 33 procent ansåg att helhetsintrycket var *mycket bra* och 40 procent ansåg att helhetsintrycket var *ganska bra*.

⁸ Samverkan vid kris i Västerbottens län, dnr 450-14185-2008

4.6 Utvärdering av seminarieövningen

4.6.1 Regionala rådets möte

Regionala rådets möte följde den dagordning som finns upptagen i styrdokumentet. 45 procent av dem som svarat på enkäten ansåg att dagordningen var *mycket bra*, 36 procent ansåg att den var *ganska bra* medan 18 procent tyckte att den var *acceptabel*.

Bild 10, Regionala rådet sammanträder under ledning av ordförande Chris Heister

Dock framkom att regionala rådets roll måste utvärderas och sedan tydliggöras. En aktör menade att punkten resurser måste läggas till i dagordningen. En annan aktör påpekade att punkten 3 e. ”Samverkansbehov med annan aktör” enbart avser drabbad aktör och att detta istället bör tas upp som en gemensam punkt om samverkansbehov.

Under mötet fattades också ett antal beslut som dock inte dokumenterades av rådet utan enbart av övningsdokumentatören. Dessa beslut var att

- rådet håller en gemensam presskonferens i dag kl. 15:00,
- regionala rådet ska gå ut med ett gemensamt pressmeddelande,
- ett särskilt informationsnummer ska upprättas,
- Länsstyrelsens webb ska användas för gemensam regional krisinformation med länkar till nationella sidor samt att
- nästa möte hålls idag klockan 13:00 på Länsstyrelsen.

4.6.2 Aktörernas ansvarsområde

I samband med inbjudan till seminarieövningen ombads regionala rådets aktörer att förbereda en kortare presentation om den egna aktörens ansvar och uppgifter vid en kärnteknisk olycka. Nedan följer ett kortare referat av dessa presentationer, nedtecknande av Monica Nilsson, Länsstyrelsen.

Försvarsmakten

Försvarsmakten är en stödjande myndighet i den här typen av händelse. Försvarsmaktens stöd vilar på två ben – den egna verksamheten (i första hand) och stöd till samhället. Begäran om stöd sker genom att RL eller annan begär stöd hos VB ATS i Stockholm. Försvarsmakten kan framförallt hjälpa till med personella resurser och transportresurser. Skyddscentrum i Umeå kan bistå med 10

individuella patruller med förmåga till detektering, ett mobilt laboratorium samt en grupp för sammanställande av värden och experter.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ett geografiskt områdesansvar vilket regleras i länsstyrelseinstruktionen (2007:825) och i förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Länsstyrelsens ansvar för statlig räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen efter en kärnteknisk olycka och sanering regleras i LSO och FSO. För att det ska bli statlig räddningstjänst krävs det dels att det ska finnas ett utsläpp och att det dessutom ställs krav på särskilda åtgärder med anledning av detta.

Västerbotten är så kallat stödlän, men vad det egentligen innebär är oklart. Frågan har ställts till MSB:s jurister som ska titta på frågan. Det är viktigt att förtydliga vad det innebär att vara ett stödlän. En aspekt på saken är att det finns en stor kompetens samlad i Umeå och det är en grund till att länet har utsetts. Ansvaret för att bedriva räddningstjänst vilar på samtliga länsstyrelser.

Polismyndigheten

Upprätthållande av lag och ordning är polisens huvuduppgift men myndigheten ska även kunna bistå med hjälp, service och räddning. Har också ett samverkansansvar mellan länen och mellan sektorsmyndigheter. Ansvaret ligger hos Rikskriminalpolisen. I ett värsta fall ska polisen ansvara för registrering av människor vid en utrymning.

Region Västerbotten

Sakkunniga i räddningstjänst har varken mandat eller som uppgift att styra kommunerna. Rollen i rådet går ut på att förmedla information från rådet till kommunerna och vice versa, samordna samt att ge råd till kommunerna.

SOS Alarm Sverige AB

Ett företag som täcker hela landet med ett uppdrag från staten att identifiera, prioritera och söka samverkan vid samtliga typer av händelser. Vid en sådan här händelse larmar SOS Alarm Länsstyrelsens TiB och avvaktar vidare kontakter från TiB, larmar vid behov vidare enligt larmlistor, bedömer läget och upprätthåller kontakten med TiB. Vid behov kan SOS Alarm jobba uteslutande med en händelse och låta andra centraler ta över de ordinarie uppgifterna. SOS Alarm kan vara en spindel i nätet. Eftersom de får många samtal från allmänheten är det viktigt med samverkan med berörda myndigheter så att SOS Alarm vet vad de ska svara på olika frågor.

Sveriges Radio Västerbotten

Är bemannade dygnet runt i Stockholm och det finns möjlighet att gå ut med VMA dygnet runt därifrån. SR kontakter SOS, polis och andra aktörer. Har tätt samarbete med SMHI och andra myndigheter. Öppnar telefonerna och får in information från allmänheten om läget ute i länet. Viktigt att komma ihåg att SR fortfarande har en granskande och nyhetsbevakande roll. SR kan sända direkt från Länsstyrelsen.

Västerbottens läns landsting

Har TiB som larmas via SOS Alarm. Krisledningsorganisationen har en regional nivå och flera olika krisledning på lokal nivå. I detta fall bör TiB ha aktiverat den regionala ledningen och kallat till sig de experter som krävs. Sjukvården blir snabbt hårt belastad, t.ex. genom att allmänheten ringer sjukvårdsupplysningen. Då är det viktigt med tillgång till relevant information.

Presumptiva räddningsledare

Det finns fyra utsedda presumtiva räddningsledare i länet, två från Umeå Brandförsvaret och två från räddningstjänsten i Skellefteå. Det är lite oklart i vilket skede en RL ska komma in och vilka uppgifter den ska ha. Inkallandet sker på begäran av Länsstyrelsen.

4.6.3 Grupparbeten

Under seminarieövningen utfördes tre grupparbeten. En sammanställning av resultatet från dessa diskussioner presenteras nedan. Frågor som inte besvarats är borttagna ur sammanställningen.

Hur ska kommunikationen ske mellan berörda aktörer?

- Ordinarie sambandsvägar, telefon, fax och e-post. Inledningsvis dubbla kommunikationsvägar. WIS i ett senare skede.
- MSB:s Krisinformation.se.
- Larmning kan vara ett problem om det inträffar kväll eller helg då ingen eller fåtalet befattningshavare har någon form av beredskap eller jour. Ska larmet till kommunerna gå via räddningstjänsten?

Vilken information behöver allmänheten få från aktörerna i er grupp?

- *Initialt.* Vad har hänt? Vidtagna åtgärder. Planerade åtgärder.
- *Bönderna.* Ställa in mjölkande djur, pedagogisk utmaning att förklara varför. Täck foder och utfodra med rent foder. Ställa in slaktdjur. Skölj och koka livsmedel. I ett senare skede information om motåtgärder så som gödning, kalkning och plöjning inför nästa säsong.

Hur och av vem ska informationen till allmänheten samordnas?

- Samordnas på regional nivå av Länsstyrelsen som även bryter ner centrala initiativ på länsnivå.
- Presskonferens måste komma snabbt samt Webbsidan måste upp snabbt.
- Regionala rådet informeras men Länsstyrelsen "äger" frågan. Informatörsnätverket det vill säga andra aktörer till exempel kommuner ska även gå i takt informationsmässigt

Vad innebär de redovisade konsekvenserna för er aktör?

- *Länsstyrelsen.* Fortsatt mätning, upplysningscentralen utökas, information, jakten. Info och beslut om sanering

- *VLL*. Sjukvårdsrådgivningen förstärks. Regional krisledning aktiveras. Information till allmänheten.
- *Polismyndigheten*. Eventuell direkt påverkan annars normal verksamhet
- *Kommunerna*. Fortsatt mätning, information.
- *Livsmedelsproduktion*. Stöd från SSM, Länsveterinär, SJV, FOI, SLV och SoS. Även bär, frukt svamp, smålotter och kolonilotter. Lantbrukets skördar. Kött och vilt.
- *Räddningstjänsten*. Stödjande

Vilka åtgärder behöver vidtas av er aktör och i länet i stort?

- Behov av utbildning av dem som mäter för att få fler som mäter
- Samla vissa prioriterade grupper för riktad information samt att träna på mediakontakter och mediainformation.
- Nationell förstärkning av resurser. Utrymning? Planera mål och handlingsplaner för frivillig utrymning. Ej beordrad utrymning
- Ständigt behov av läget. (lägesbild - sakfakta)

Har ni de resurser som krävs, om inte vad får det för konsekvenser?

- Behov av resurser för mätning
- Resursförstärkning över tid från centrala stödmyndigheter samt handfasta råd från expertmyndigheter på central nivå.
- Oron skapar behov av resurser på många håll till exempel myndigheter, radio och TV, SOS-centralen mm

Vilka långsiktiga konsekvenser ser ni för länet?

- Uthållighet i organisationerna
- Ren, vilt och jakt, turism (agroturism) vatten.
- Ansvariga för primärproduktion av foder måste få rekommendationer om motåtgärder som till exempel sanering
- Stor oro innebär informationsproblem
- Ekonomiska konsekvenser för jordbrukare
- Restriktioner för intyg av vissa livsmedel

Lista minst tre konkreta åtgärder för att förbättra beredskapen i Västerbotten för att hantera konsekvenserna av en kärnteknisk olycka.

- Ta fram en länsgemensam kriskommunikationsplan mellan berörda aktörer.
- Analysera innebörden av att Västerbotten är ett ”stödlän” i kärnenergi-beredskapen, enligt 4 kap. 29 § FSO.
- Översyn av larmvägar och skapa redundans i systemet samt öva dessa.

- Avfallsplaner för sanerat material hos kommunerna.
- Anskaffa mätutrustning och resurser för mätning över tiden, inklusive utbildning av mer personal.
- SSM borde ta fram underlag över vad olika nedfalls- och beläggningssituationer innebär då det gäller risker för människors hälsa utifrån halter vid olika nivåer.
- Checklista/lathund/förslag på tänkbara åtgärder vid olika värden för att möjliggöra för aktörerna att planera. Ska komma från centrala myndigheter.

Ge förslag på övnings- och utbildningsaktiviteter som bör anordnas i länet. Beskriv typ, format och vem som bör anordna respektive delta.

- *Utbildning.* Upprättande av informationsplaner. WIS. Mätutrustning. Utbildningsserie med mål 2011 (den stora övningen) [här avses troligtvis SAMÖ-KKÖ 2011 som äger rum i februari 2011⁹]
- *Övning.* Larmövning på icke kontorstid. Småövningar. Övningsmoment vid regionala rådets möten.
- *Anordnare.* Den som ”äger” frågan, till exempel FOI talar om fysik, länsveterinär om livsmedel, information talar om infoteknik mm. Länsstyrelsen.

Vilka viktiga frågor har inte diskuterats under seminarieövningen?

- *Information.* Hur samordnar centrala myndigheter sin information? SR:s dubbla roller. Hur hanterar vi informationsflödet med all dessa nya media?
- *Sanering.* Vem beslutar om att sanering ska ske? Vem utför? Vem koordinerar och vem betalar?
- Rådets roll i en krissituation bör klargöras ännu tydligare. Inget beslutsforum utan ett forum för samverkan och samordning vid kriser i Västerbottens län.

4.6.4 Övningsformatet

Inledningsvis kan nämnas att cirka 50 procent av seminarieövningens deltagare även deltog under larm- och startövningen. 86 procent ansåg att de fått en ökad kunskap om ansvar och rollfördelning vid ett utsläpp från en kärnteknisk anläggning. 89 procent ansåg att de fått en ökad kunskap om möjliga konsekvenser för länet vid utsläpp från en kärnteknisk anläggning.

Seminarieövningens innehåll uppskattades av deltagarna. 79 procent ansåg att programpunkten ”Ansvar och rollfördelning” var *ganska bra* eller *mycket bra*. 86 procent ansåg att programpunkten ”Konsekvenser i länet var *ganska bra* eller *mycket bra*. FOI:s genomgång upplevdes som något teknisk. En ”populär” version hade gett ännu större förståelse för konsekvenserna efter utsläppet.

⁹ Se även <http://msb.se/sv/Utbildning--ovning/Ovning/Nationella-ovningar/SAMO/>

Helhetsintrycket av seminarieövningen är också gott. 72 procent ansåg att helhetsintrycket var *ganska bra* och 28 procent ansåg att det var *mycket bra*.

4.7 Utvärderingsseminariet

Under utvärderingsseminariets olika delar diskuterades ett antal frågor. Ett sammandrag av dessa diskussioner redovisas nedan.

4.7.1 Länsstyrelsen

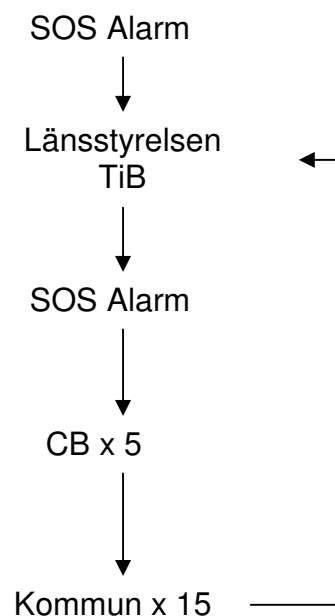
Arbete pågår med att sammanställa larmlistor över Länsstyrelsens krisledningsorganisation som ska finnas hos TiB respektive SOS Alarm. Tanken är att SOS Alarm ska användas i framtiden för att larma personal i stället för att TiB ska sitta och ringa runt. Inledningsvis gäller detta krisledningsgruppen och skyddscentralen men på sikt ska hela krisledningsorganisationen ingå.

Checklistor för händelser ska revideras och kompletteras. Listorna ska baseras på funktioner och inte personer. Till varje funktion ska det finnas ett antal personer som kan arbeta i funktionen. Ändrade rutiner för TiB ska utarbetas så att TiB ersätts med en ny om den ordinarie måste börja arbeta i till exempel skyddscentralen.

4.7.2 Kommunerna

Länsstyrelsen föreslår att ingången till kommunerna går via räddningstjänstens chef i beredskap (CB), för närvarande fem stycken i länet. Det är sedan upp till varje CB att sprida larmet vidare till en förutbestämd funktion i varje kommun som i sin tur får larma vidare inom kommunen. När kontakten är etablerad mellan Länsstyrelsen och en kommun utgår CB:s roll som larmmottagare. Larmkedjan framgår av skissen.

Länsstyrelsen visade exempel från Dalarnas län där varje kommun upprättat en enkel och kort plan för strålmätning. Planen uppdateras en gång per år och kan finnas inplastad vid mätinstrumentet samt hos Länsstyrelsen. Innehållet i planen består bland annat av en beskrivning av larmvägar, kontaktuppgifter, mätpunkter och rapporteringsvägar. De kommuner som deltog ställde sig positiva men frågan ska tas upp vid kommande träffar där samtliga kommuner deltar.

4.7.3 Regionala rådet

Övningen, som var den första för Regionala rådet, har gett upphov till fortsatta diskussioner främst om rådets roll. Förslag fanns att döpa om det till Regionala samverkansrådet för att belysa rådets uppgift. Enighet fanns om att rådet inte är ett beslutande forum utan ett forum för samverkan och samordning. Rådets uppgifter måste förtydligas.

Diskussioner fördes även om kvittensstider. Under övningen var kvittens inom en timme godkänt men förslag fanns på att korta tiden till 10 minuter för att SOS Alarm ska få chans att larma nästa person på listan. Problem med krav på kvittensstider uppstår de rådets medlemmar sitter på personliga mandat och flera av dessa har inte någon form av jour- eller beredskapstjänstgöring.

4.8 Larm och startövningen för länen inom NordSam

I samband med larm- och startövningen för Västerbottens län larmades även TiB vid Länsstyrelserna i Norrbotten, Jämtland, Västernorrland, Dalarna och Gävleborg. Tillsammans med larmet kom även ett antal frågor som skulle diskuteras och redovisas vid en telefonkonferens samma dag. Frågeställningarna presenteras nedan medan en tabell över svaren återfinns i bilaga 1. För sammanställningen svarar Robert Kihlberg vid Länsstyrelsen Västerbotten.

1. Vilka åtgärder vidtar TiB med anledning av faxet?
2. Vilka åtgärder vidtar Länsstyrelsen i stort med anledning av faxet?
3. Behöver det fattas något ytterligare beslut för att begära att kommunerna utför strålningsmätningen? Vem fattar i så fall det beslutet?
4. Vem skickar begäran till kommunerna?
5. Finns förberedd kontaktlista/rutiner för hur kommunerna ska kontaktas i det här läget?
6. Finns det rutiner för hur kommunerna ska rapportera in mätvärdena till Länsstyrelsen? Hur ser dessa ut?
7. Finns det en utbildad och övad organisation för att hantera de inkommande mätvärdena från kommunerna?

4.9 Tematisk utvärdering

4.9.1 Larmkedjan

Nedan följer en utvärdering av larmkedjan för olika aktörer. Underlaget är till största delen hämtat från enkäter som gjorts för de olika kategorierna.

4.9.1.1 Länsstyrelsen

SSM skickade ut larmfaxet till Länsstyrelsen klockan 11:30, enligt plan och larmade samtidigt SOS Alarm som i sin tur skulle larma TiB. Enligt SSM:s larmplan går detta larm till SOS centralen i Stockholm som sedan ska larma vidare till TiB. Larmet fördröjdes från SOS i Stockholm till Länsstyrelsens TiB som inte fick något larm förrän 12:10.

Orsaken till fördröjningen var att SSM larmade SOS centralen i Stockholm och den nya funktionen KBX. Dessa var inte informerade om övningen. Dessutom saknas i nuläget ett avtal mellan MSB och SOS Alarm gällande alarmeringsvägar vid kärnteknisk olycka.

När TiB får ett larm är det naturligt att kvittera detta till sin ”egen” SOS central.

Eftersom larmet dock kommit från SOS i Stockholm uppstod viss förvirring för de TiB:ar vid de övriga nordliga länsstyrelserna som deltog i övningen eftersom övningen inte var känd hos alla centraler.

Internt larmades Länsstyrelsens personal jämnt fördelat med hjälp av e-post, telefon och genom personlig kontakt. Dagtid är det inte något problem att kalla samman en krisledningsorganisation för att påbörja ett arbete. Utanför kontorstid kan det vara svårare och ta längre tid. Ett sätt att korta ner tiden är att SOS Alarm får tillgång till larmlistor för hela krisorganisationen och därigenom kan hjälpa till med larmningen.

4.9.1.2 Regionala rådet

Larmningen av Regionala rådet är till stor del avhandlad under punkten 4.5.3 och kommer därför inte att beskrivas ytterligare.

4.9.1.3 Kommunerna

Flertalet kommuner har påpekat förbättringsmöjligheter i larmkedjan när Länsstyrelsen begär strålmätning. Under övningen larmades på de sambandsmedel som respektive kommun angett i sambandskatalogen det vill säga faxnummer

Bild 11, Larmfaxet från SSM anländer till Länsstyrelsens fax

kompletterat med en eller flera e-postadresser. Under kontorstid är oftast kommunens officiella fax under uppsikt, men enskilda faxar ute på förvaltningar kan stå obevakade under flera timmar. Även larm till en e-postadress förutsätter att mottagaren sitter vid sin dator, eller har möjlighet att få e-posten direkt i sin mobiltelefon.

Larmning på bred front är att föredra så förutom fax och e-post bör larmet även gå ut via SMS till mobiltelefoner. Länsstyrelsen kan även begära ett så kallat myndighetsmeddelande¹⁰ via Sveriges Radio Västerbotten, som innebär att radion läser upp en anmaning till kommunerna att omedelbart påbörja strålmätning. Vid en sådan begäran bör man dock tänka på konsekvenserna ur ett informationsperspektiv. Även rutiner för hur Länsstyrelsen hanterar kommuner som inte kvitterar larmet inom en timme efterfrågas, just med anledning av att faxar och datorer kan vara obemannade hela arbetsdagar.

Larmet kan även spridas till fler mottagare inom varje kommun. En extra e-postadress i varje kommun innebär ytterligare femton adresser hos länsstyrelsen som ska hållas uppdaterade. Gruppmailadress innebär att en fiktiv adress skapas och när ett meddelande når adressen så vidarebefordras det automatiskt till ett antal förutbestämda e-postadresser. Varje kommun skulle då kunna upprätta en gruppmailadress, till exempel stralmatning@Xkommunen.se, och själva svara för administrationen över vilka befattningshavare som ska nås av larmet.

Ett annat problem som uppstår är behovet av uppdateringar i en larmlista. Länsstyrelsen bör därför ha en fast ingång till varje kommun och det är därefter upp till kommunen att sprida ett larm eller meddelande vidare beroende på vem som är mottagare

Ett sätt att alltid nå en kommun är att faxa till räddningsstationen i kommunens huvudort. Ett sådant fax kompletteras sedan med att SOS Alarm skickar ett så kallat "befälslarm" till det befäl som har beredskap och som därefter kan läsa meddelandet inom 5 minuter. Ett sådant förfarande förutsätter naturligtvis uppgjorda rutiner samt att räddningsbefälet har egna larmlistor inom kommunen. Systemet kan ändå vara att föredra då det torde vara lättare för en kommun att uppdatera sina larmlistor hos räddningstjänsten, än för Länsstyrelsen att uppdatera 15 kommuners larmlistor.

4.9.2 Samverkan inom kommunen

I de flesta kommuner finns det ett mätinstrument hos miljökontoret och ett hos räddningstjänsten. Dock måste mätinstrumentet kalibreras med visst intervall och för detta ändamål finns det en kalibreringsutrustning hos miljökontoret. Kalibreringsutrustningen innehåller en radioaktiv isotop och ska förvaras i särskild ordning.

Som tidigare nämnts deltog räddningstjänsten aktivt i strålmätningen i tre kommuner. En kommun anger att "brandskyddet verkade inte känna till övningen" och en annan efterlyser bättre samspel mellan räddningstjänst och miljö. När Länsstyrelsen bjöd in till övningen kommunicerades inbjudan med den del i kommunen som är ordinarie utförare av strålmätning det vill säga miljöfunktionen. Det var sedan upp till varje kommun att bestämma vilka delar i kommunen som

¹⁰ 18 § Regeringsbeslut 85, 2009-12-17, KU2009/2312/MFI, Tillstånd att sända ljudradio

skulle informeras och övas. Ett sätt att öka samarbetet mellan miljöfunktionen och räddningstjänsten är att dessa båda verksamheter utför den regelbundna mätningen tillsammans och att gemensamma utbildnings- och övningsaktiviteter bedrivs.

En fråga som återkommer hos flera kommuner är att antalet personer som kan utföra mätningar är begränsat. Ett sätt att skapa redundans i organisationen är att utbilda fler personer inom kommunens organisation för räddningstjänst. Med tanke på räddningstjänstens korta inställelsetid dygnet runt skulle även räddningstjänsten kunna utföra en första mätning utanför kontorstid innan miljöfunktionens personal är aktiverad. Mätinstrumentet som är placerat hos räddningstjänsten kan även användas vid olyckor med radioaktiva ämnen där kommunen har ett ansvar att bedriva räddningstjänst.

4.9.3 Länsstyrelsens krisledningsorganisation

Efter en övning kan det alltid vara på sin plats att uppdatera och revidera styrande dokument så som bemanningsplaner, larmlistor samt rutiner och checklistor. En rutin som bör utvecklas är hur olika funktioner inom Länsstyrelsen nås internt då flertalet befattningshavare hänvisningskopplar sin fasta telefon och dessutom stänger av sin mobiltelefon under möten. Länsstyrelsen bör uppdatera sina rutiner för hänvisningsrapportering i samband med att krisledningsorganisationen aktiveras.

Det upplevdes som positivt att ledningsgruppen inte var placerad i ledningscentralen utan i en annan lokal.¹¹ Dock bör fler ersättare rekryteras för att öka uthålligheten och skapa redundans vid till exempel tjänsteresor.

I fråga om utbildningar efterlyses förutom fler övningstillfälle även stabsutbildning, utbildning i WIS samt informationsutbildning. Länsstyrelsen bör därför arbeta fram en långsiktig övnings- och utbildningsplan för personalen i sin krisledningsorganisation.

Dokumentationen under övningen kan upplevas som något sparsam. Antalet dagboksnoteringar i WIS är få och skriftliga beslut saknas. Det är viktigt att framförallt beslut dokumenteras och därefter kommuniceras med berörda parter, även om det rör sig om interna beslut. Skyddscentralen skrev i WIS och föreslog för publicering men sedan fördröjdes publiceringen i den utdelade WIS-dagboken. Länsstyrelsen bör även se över sina rutiner för dokumentation och publicering i WIS.

Det framkom att checklistan för skyddscentralen borde kompletteras med en matristabell i Excelformat som kan användas för att bocka av olika moment för varje kommun som till exempel larmat, kvitterat och rapporterat. Två datorer användes under övningen, en för att skriva i WIS och en för att hantera e-post och Internet. Dock var ingen skrivare installerad på någon av dessa datorer vilket tog onödig tid i anspråk. Trots digitala hjälpmedel behövs en stor papperskarta som visar Finland och Ryssland.

¹¹ Den uppmärksammade läsaren finner att detta påstående är diametralt olikt det som beskrivs på sidan 19. En tänkbar förklaring är att sidan 19 är skriven av Länsstyrelsens utvärderare och texten ovan bygger på enkätsvar från Länsstyrelsens personal. Upplevelsen skiljer sig beroende på om man arbetat i organisationen eller observerat den samma.

Skyddscentralen hade problem med faxnummer och e-postadresserna till kommunerna från de listor som var uppgivna. Det var olika nummer uppgivna och flera besked och tillägg. Dessutom var kortnumren på miljöenhetens fax inte uppdaterade. Det tog en bra stund att faxa till alla faxnummer som skulle ha ett fax och dessutom var man inte säkra på att alla verkligen hade fått ett fax. Problemet med två listor var påtagligt. [Detta problem härstammar troligtvis i att det fanns en övningssambandskatalog som var upprättad speciellt för övningen] Det var dessutom problem att använda e-postkontaktlistan som fanns klar. Det behövs en lösning för att samtliga i skyddscentralen ska ha tillgång till den aktuella kontaktlistan. Dessutom bör det alltid finnas en uppdaterad och aktuell kontaktlista som är åtkomlig för alla som jobbar i skyddscentralen. Kanske ska den finnas på G:/Gammastrålning.

5 Kommande arbete

Erfarenheterna från övningen och utvärderingen kommer att tas tillvara i det kommande arbetet med att stärka beredskapen i länet avseende kärntekniska olyckor. Ett första steg för Länsstyrelsen är att sammanställa en åtgärdsplan utifrån de brister som identifierats. Flera av de utvecklingsområden som nämns i utvärderingsrapporten rör sådant som inte enbart är specifikt för hanteringen av kärntekniska olyckor. Genom att arbeta med områden som exempelvis larmning, rutiner för kommunikation inom och mellan aktörer samt utbildning och övning ökar även den generella krisberedskapsförmågan.

Några av de områden som Länsstyrelsen vill fokusera på är larmningen till kommunerna och kommunala planer för kärntekniska olyckor. Ett prioriterat område för Regionala rådet är att tydliggöra och befästa rådets roll som samverkansforum vid kris. Något som är viktigt för Länsstyrelsens egen krisledningsorganisation är dokumentering av interna rutiner samt fortsatt utbildning och övning. Ytterligare ett fokusområde kommer under 2010 att vara utredningen av Västerbottens roll som stödlän vid kärntekniska olyckor.

Bilaga 1

Länsstyrelsens TjB vid övningstillfället	1. Vilka åtgärder vidtar TjB med anledning av faxet?	2. Vilka åtgärder vidtar Länsstyrelsen i stort med anledning av faxet?	3. Behöver det fattas något ytterligare beslut för att begära att kommunerna utföra strålningsmätningarna? Vem fattar i så fall det beslutet?	4. Vem skickar begäran till kommunerna?	5. Finns förberedd kontaktlista/rutiner för hur kommunerna ska kontaktas i det här läget?	6. Finns det rutiner för hur kommunerna ska rapportera in mätvärdena till Länsstyrelsen? Hur ser dessa ut?	7. Finns det en utbildad och övad organisation för att hantera de inkommande mätvärdena från kommunerna?
W Sven Ångquist, Jurist	LSt vidtar ingen annan åtgärd än att i WIS notera att faxet kommit samt att beredskapsdirektören informeras	Se svar fråga 1. LSt avvaktar den ytterligare information som väntas från SSM.	Det är i och för sig inget som hindrar att kommunerna förbereder strålningsmätning, men innehållet i faxet ger ingen större ledning för vidtagande av åtgärder. Vem fattar i så fall det beslutet? Om det är LSt som ska fatta något beslut torde det vara beredskapsdirektören.	Detta torde TjB kunna göra, eventuellt med hjälp från beredskapsfunktionen.	Ja	Det är möjligt att det gör det, men inte som jag känner till. Hur ser dessa ut? Svar: Vet ej.	Inte specifikt för detta scenario, men LSt W-län har en väl övad och allsidigt sammansatt krisledningsorganisation.
Z Britt-Marie Nordstrand och Karl-Arne Karlsson	Kallade ihop tjbbar, kärnkraftexperter och infochef till möte kl. 14 Kollade väderprognosen för de närmaste dagarna och konstaterade att vinden från kärnkraftsverket i Finnland har riktning direkt mot Jämtlands län.	Allmänt höjd beredskap, planering inför kommande telefonmöten med samverkansparterna, centrala verk, information till ledning m.m.	Osäkra på frågan men det troliga är att Lst snarast ber kommunerna mäta på punkterna – bör nog utredas	Troligen begär Lst detta i samband med samordningskonferens.	Ja	Det finns rutiner för rapportering av mätningar som görs var 7:e månad. Rapporteras in per fax eller e-post. Särskild blankett används och platserna är koordinatsatta och bestämda i förväg	Ja vid Lst och landsstinget. Organisationen är inte övad

Länsstyrelsens TIB vid övningstillfället	1. Vilka åtgärder vidtar TIB med anledning av faxet?	2. Vilka åtgärder vidtar Länsstyrelsen i stort med anledning av faxet?	3. Behöver det fattas något ytterligare beslut för att begära att kommunerna utför strålningsmätningen? Vem fattar i så fall det beslutet?	4. Vem skickar begäran till kommunerna?	5. Finns förberedd kontaktlista/ rutiner för hur kommunerna ska kontaktas i det här läget?	6. Finns det rutiner för hur kommunerna ska rapportera in mätvärdena till Länsstyrelsen? Hur ser dessa ut?	7. Finns det en utbildad och övad organisation för att hantera de inkommande mätvärdena från kommunerna?
X Torleif Michel, Krisberedskap	Informerade länsledningen - samling Länsstyrelsens ledningsgrupp	-	-	-	Ja	Saknas	-
BD Ulrika Fjällman, Krishanterings- enheten	Kontaktar chef för krishanterings- enheten	Kallar samman krislednings- gruppen samt representanter från länsledningen. Information till kommuner och till Regionala Rådet	Nej	Krishanterings- enheten efter beslut från krislednings- gruppen	Ja	Ja, mail alt fax	Nej

Y Lars Nyberg Rättschef	<p>1. Vilka åtgärder vidtar TIB med anledning av faxet?</p> <p>Jag tog som TIB emot larm och fax vid lunch. Jag tog reda på var Oikluoto ligger. Kollade med SMHI om förväntade kommande vindriktningar. Vidtog följande åtgärder med anledning av larm/fax:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tar kontakt med SSM. Far rådet att avvakta. Ytterligare information kommer. - Tar kontakt med Håkan Söderholm och informerar honom. - Informerar kompetens i radac-saneringsfrågor Niklas Dahlström. - Informerar informationschefen Per Edlin. 	<p>2. Vilka åtgärder vidtar Länsstyrelsen i stort med anledning av faxet?</p> <p>Bedömningen i detta första läge var att vi skulle förbereda oss inför en fortsatt utveckling. Stabschef var informerad och vi hade beredskap att ta in ytterligare resurser. Niklas Dahlström förberedde för den fortsatta verksamheten exempelvis en eventuell kontakt med våra kommuner.</p>	<p>3. Behöver det fattas något ytterligare beslut för att begära att kommunerna utför strålningsmätningen? Vem fattar i så fall det beslutet?</p> <p>-</p>	<p>4. Vem skickar begäran till kommunerna?</p> <p>-</p>	<p>5. Finns förberedd kontaktlista/rutiner för hur kommunerna ska kontaktas i det här läget?</p> <p>-</p>	<p>6. Finns det rutiner för hur kommunerna ska rapportera in mätvärdena till Länsstyrelsen? Hur ser dessa ut?</p> <p>Länsstyrelsen har ett nyantaget "Program för sanering efter utsläpp från kärnteknisk anläggning". Jag läste igenom det efter larmet och upplever att programmet på ett bra sätt lägger fast rutiner för arbetet och också på ett bra sätt klargör ansvar och befogenheter för samverkande myndigheter.</p>	<p>7. Finns det en utbildad och övad organisation för att hantera de inkommande mätvärdena från kommunerna?</p> <p>-</p>		
AC Gunnar Örnevall	<p>Kontaktade chefen för krisledningsgruppen vid Lst.</p>	<p>Chefen för krisledningsgruppen kallar ihop några personer i gruppen och staden samt TIB för en kort överläggning om situationen.</p>	<p>TIB uppmanas att kalla in Skyddscentralens (mätcentralens) personal. I centralen kontakt med kommunerna för uppstart av mätningar</p>	<p>Skyddscentralen kontaktar kommunerna med begäran om mätningar av bakgrundshalter</p>	<p>Ja</p>	<p>Ja, rutiner finns. Mätvärden rapporteras per telefon, fax eller e-post</p>	<p>Ja!</p>		

**Länsstyrelsen
Västerbotten**

Postadress: 901 86 Umeå
Besöksadress: Storgatan 71
Telefon: 090-10 70 00
vasterbotten@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vasterbotten